

Tapautui omassa piirissämme

Prof. Aarne Laitakari lahjoitti Carelica-kirjastolle venäjänkielisen ALBOM VIDOVA VALAAM-SKOGO MONASTERJA, joka on painettu v. 1913 Odesassa. Kirjasessa on 33 valokuvaa Valamon saaresta, luostarista ja sen skiitoista. Kiitämme lahjasta.

— LAUKONPEURAT on aina yhdistetty kauppaneuvos Rafael Haarlan nimeen. Harva kuitenkaan tietää, että idean isä on seuramme »vanha parta» varatuomari E. A. Aaltio, joka 1930-luvulla toimi Suomen konsulina Duluthissa, Minnesotassa, USA:ssa. Tuolloin Minnesotasta tuotettiin Laukon kartanon maille Vesilahteen 1 uros ja 4 naarasta. Nykyisin näitä »laukonpeuroja» on 4—5000.

— Impilahtelainen kauppat. maist. Antero Kuikka on »Helsingin Kehittämissuunnittelun Tukeminen ja Edellytysten Parantaminen»-nimisessä Nuorkauppakamarin julkaiseman kirjan mielenkiintoisessa artikkelissa todistanut, että teollisuuden tyly kohtelu on tullut kaupungille ja ennen muuta sen veronmaksajille kalliiksi. Oy Karl Fazerin ja Oy Suomen Sokerin poistuminen merkitsee miljoonan markan kunnallistulojen vähentämistä. Teollisuuden osuus Helsingin elinkeinoelämässä 10 vuotta sitten oli 30 % ja nyt vain 20 %. Maan kalteus ja niukkuus on tähän vaikuttanut ratkaisevasti.

— KESÄN PRAASNIEKAT: Ei kesää ilman karjalaisen praasniekkaa. On ilahduttavaa, että praasniekkatraditioita on elvytetty. Ensi kesänä vietetään

— Petrunpäivää 29. 6. 69 Ilomantsin Hattuvaarassa.

— Iljanpäivää 5.—6. 7. 69 Ilomantsin pogostalla.

— Valassinpäivää 27. 7. 69 Pielavedellä.

— Suojärven pitäjäjuhlaa 9.—10. 8. 69 Sotkamossa.

Kaikkiin näihin praasniekkoihin kuuluvat perinteelliset ortodoksiset jumalanpalvelukset, ankarat kyykkäksit (suurimmat Pielavedellä ja Sotkamossa) sekä runsasohjelmainen pääjuhla.

— Emänpäivää, Neitsyt Marian kuolonuneen nukkumisen päivälle 15 elokuuta on pyhitetty Suomussalmen Kuivajärven karjalaiskylän tsasovna. Pidetäänkö tuota emänpäivän praasniekkaa tänä vuonna, sen tietää parhaiten khra Elias Huurinainen, Kajaani, puh. 2695.

TUKHOLMAN TIISTASEURA: piti vuosikokouksensa 26. 1. 69 Maija ja Leo Pajalan vieraanvaraisessa kodissa. Kokouksen puheenjohtajana toimi Pentti Lautanen ja sihteerinä Aune Joutsen. Johtokuntaan valittiin puheenjohtajaksi Mikael Miikkola, varapuheenjohtajaksi Maria Pajala, sihteeriksi Aimo Orla, rahastonhoitajaksi Hilja Salo sekä tilintarkastajiksi Julia Eskelinen ja Pentti Lautanen. Kahvitarjoilu ja Karjalan piirakat virittivät vahvan heimotunnelman. Pikkuneiti Nasti Pajala ja neiti Helli Penttonen ilahduttivat pianonsoitolla. Päätökseksi laulettiin »Oi Jeesus Kristus».

Tiistaseuran toiminnasta kiinnostuneita pyydetään ottamaan yhteys rovasti Martin Juhkam'iin puh. 382297

tai seuran puheenjohtajaan Mikael Miikkolaan puh. 427447. Karjalainen ortodoksi, ota rohkeasti yhteys. Soita. Ruotsin suomalaisen ortod. seurakunnan uusi osoite, Enspännargatan 64/II, 162 33 Vällingby.

MERKKIPÄIVIÄ

Niilo Melama

— 50 vuotta täytti 23. 2. -69 metsänhoitaja Niilo Melama Kuopiosta. Hän on syntynyt Suojärvellä (Kaipahan Menshoisen niemellä) Moloksen Vas'an ja Mašan poikana. Moloiset joutuivat 1919 Aunuksen retkikunnan peräännyessä jättämään kotinsa Vesikelyksessä ja muuttamaan Suomen puolelle, missä harjoittivat kauppaaliikettä Välikylässä. Oppikoulua Niilo kävi Suojärveltä käsin ensin Värttilässä ja sitten lukion Lahdenpohjassa tullen ylioppilaaksi 1939 Jaakkiman Yhteiskoulusta. Metsänhoitajaksi hän valmistui 1946, minkä jälkeen oli Valtion Polttoainetoimiston palveluksessa Kuopiossa vuoteen 1949 ja siitä lähtien apulaisuittopäällikkönä Savon Uittoyhdistyksessä. Talvisotaan hän osallistui Viipurin Rykmentin asevelvollisuusjoukoissa Karjalan kannaksella ja jatkosotaan Prikaati K:n AHSP:ssa jääkärijoukkueen johtajana Porajärven suunnalla sekä Itä-KarSE:n metsätoimistossa ja vetäntymisvaiheen JR 2:ssa. Sotilasarvoltaan hän on kapteeni.

— 85 vuotta täytti 27. 4. -69 Vasili Saarinen Sonkajärvellä. Hän on kotoisin Korpiselältä.

— 85 vuotta täytti 26. 3. -69 Ivan Koukkunen Kiihkassa. Hän oli kotoisin Suojärveltä.

— 80 vuotta täytti 22. 3. -69 Anna Suihko, o.s. Redkin, Karhulassa. Hän on kotoisin Impilahdelta.

— 80 vuotta täytti 29. 3. -69 Ivan Arbusov Nurmeksessä. Hän on kotoisin Suojärveltä.

— 80 vuotta täytti 6. 4. -69 Irinja Törhönen, o.s. Vilga, Nurmeksessä. Hän on kotoisin Aunuksen-Karjalasta.

85 vuotta täytti 7. 4. 69 runonlaulaja Maria Mihejeva kotonaan koti-Karjalassa. Hän on tunnettu vanhan karjalaisen kalevalamittaisen runouden muistajana ja esittäjänä, lahjakkaana sadunkertojana ja omaperäisenä kansanrunoilijana. Annamme puheenvuoron neuvostokarjalaiselle kirjailijalle Jaakko Rugojevälle, joka on syntynyt Suojärvellä v. 1918 ja v. 1939 valmistunut Petroskoin Opettajainstituutista. Poimimme eräitä palasia hänen laajahkosta artikkelistaan:

»Keski-Kuittijärven eteläpuolella sijaitti vanha Alajärven kylä, jonka asukkaat olivat kuuluja kalastajia. Joka aamu, keväästä syksyyn, Alajärveltä suuntautui useita purjeveneitä Uhtuan rantaa kohti lastinaan siikaa, muikkua, lohta ja haukea. Ja Maria Mihejeva useimmiten istui perämiehenä tai aironpyyrimissä, samoin kuin kolhoosin kala-apajillakin.

Hänen runoissaan on kalevalainen pohjasävy, mutta aika ja sen siivittämä ajatus on synnyttänyt uuden sisällön. Maria Mihejeva on ennen kaikkea uuden aikamme runoilija. Hänen runojaan on julkaistu Karjalassa, Moskovassa, Leningradissa, niitä on käännetty monien veljeskansojen kielille.

Lukija löytää hänen parhaat runoluomuksensa yhteiskokoelmasta »Laulu uudesta Sammosta», jonka kansatekijöinä esiintyvät vielä kaksi maineikasta kalevalaista runonlaulajaa Jouki Hämäläinen ja Tatjana Perttunen.

Vuosien mittaan Marja Mihejevalta on kirjoitettu muistiin kymmeniä satuja. Niiden pohjalta on ilmestynyt erikoispainoksena M. Mihejevan »Karjalaisia satuja», joka on nähnyt päivänvalon myös eestin kielellä. Monet hänen kertomistaan saduista ovat kulkeutuneet myös venäjänkielisiin kokoelmiin.

Sadunkertoja Karjalassa on ollut paljon. Useat heistä ovat vieläkin hyvässä hengenvireessä ja yhä muistavat isiltään ja äideiltään oppimansa »starinat». Mutta harvemmin tapaavat Maria Mihejevan kaltaisia starinataitureita, joiden omakohtainen panos olisi niin persoonallista, arvokasta ja tositaiteellista. Minkälainen sanavalmeus siivittääkään hänen erinomaisesti hiottuja luomuksiaan! Maria Mihejevan kertomien satujen kieli on sananlaskuilla, ihmeen kuvaannollisilla vertauksilla ja hersyvällä huumorilla kyllästettyä. Miltei kaikki kalevalaisen luonnonrunoilun taidekeinot ja tehostukset esiintyvät niissä. Sanayhdistelmät on soinnutettu helskyvään vireeseen.

Raskaan työn ja monitahoisten elämänvelvollisuuksien kautta kulkeneena, arvokkaan henkisen runoilijapanoksensa kansalleen antaneena Maria Mihejeva on tehnyt kunnioitettavan elämäntyön. Jälkipolvi voi oppia häneltä äärettömän paljon ja ennen kaikkea — vaalimaan ja varjelemaan perinteellisen karjalaisen kansankulttuurin sammumattomia arvoja.

Kansa, jonka keskuudesta on noussut Maria Mihejevan kaltainen rahvaan runoilija, voi oikeutetusti ylpeillä hengenviljelyksensä inhimillisistä saavutuksista ja olla ylpeä kulttuuriarvoistaan.»

Yhdymme kirjailija Jaakko Rogojevin ylläoleviin toteamuksiin ja ajatuksiin sekä toivotamme suuren karjalaisen suvun kantaäidille hyvää terveyttä ja vireyttä aina inhimilliseen loppuun saakka: elä tervehenä, lämmin tervehdys Suomesta.

PS. Petroskoista saapui juuri surusanoma. Maria Mihejeva kuoli 2. 5. -69 Uhtualla.

— 75 vuotta täytti 25. 3. -69 agronomi, fil.maisteri Lauri Saloheimo Tohmajärvellä. Hän on syntynyt Iiomantsissa, tullut ylioppilaaksi Sortavalan lyseosta 1912, suorittanut fil.kand. tutkinnon 1916 ja agronomin tutkinnon 1917, harjoittanut maanviljelystä Impilahdella, josta hänet kutsuttiin Iiomantsin maamieskoulun johtajaksi ja Pohjois-Karjalan maanviljelysseuran sihteeriksi. Varsinaiseksi elämäntyöksi hänelle muodostui Karjalan suoviljelys-aseman johtajan toimi (1921—1959). Karjala-tietoudessa hän on suoranainen elävä tietosanakirja. Iiomantsin Runonlaulajapiritti-säätiön puheenjohtajana hän on ollut koko sen toiminnan ajan.

— 70 vuotta täytti 28. 3. tunnettu heimosoturi ja heimokansojen ystävä, talousneuvos Elias Jokinen Jyväskylässä. Hän on syntynyt Hollolassa ja perusti 1927 Jyväskylään tekstiililiikkeen, jonka johdossa hän on edelleen. Talousneuvoksen arvonimen hän sai 1954. Varsinaisen työnsä ohessa hän on ottanut osaa kunnalliselämään, ollut mm. kaupunginvaltuuston ja -hallituksen jäsen, sekä on kuulunut ja kuuluu edelleen monien yhteisöjen ja yhdistysten johtoelimiin, myös puheenjohtajana. Perustamisesta lähtien hän on ollut Vapaussoturien huoltosäätiön Keski-Suomen piirin puheenjohtaja, nykyisin hallituksen jäsen. Hän oli mukana vapaussodassa sekä heimokansojen vapaustaisteluissa. Hän osallistui myös talvi- ja jatkosotaan. Sotilasarvoltaan hän on vääpeli.

— 70 vuotta täytti 7. 2. -69 tasaaja Heikki Kyöttinen Lieksan Kotolassa. Hän on syntynyt Repolassa, mistä muutti Suomen puolelle 1921. Veitsiluoto Oy:n Kevätinmen sahan palveluksessa hän oli 40 vuotta ja siirtyi viisi vuotta sitten eläkkeelle. Keskuskauppakamari on myöntänyt hänelle kultaisen ansiomerkinsä.

— 70 vuotta täytti Dimitri Vuolas 23. 4. -69 Haukiputaalla. Hän on kotoisin Kiestingistä.

— 70 vuotta täytti 26. 4. -69 Jaakko Lipponen Isokyrössä. Hän on kotoisin Vuokkiniemeltä.

— 70 vuotta 17. 3. -69 Aleksi Saldatkin Sotkamossa. Hän on kotoisin Suojärvellä.

— 60 vuotta täytti 6. 3. -69 Aleksanteri Toroi Alapitkällä. Hän on kotoisin Salmista.

— 60 vuotta täytti Maikki Palmusaari 1. 4. -69 Iisvedellä. Hän on kotoisin Kontokista.

— 50 vuotta täytti 29. 3. -69 toimitusjohtaja Leo Saarlo Lappeenrannassa. Hän on syntynyt Salmassa. Käytyään Sortavalan liikeapulaiskoulun hän toimi Wärs Oy:n palveluksessa vv. 1934—39, minkä jälkeen joutui viideksi vuodeksi armeijan tehtäviin, toimien m.m. Saksassa talvi-sotaohjaajana. Sotilasarvoltaan hän on ylikersantti.

V. 1945 hän tuli Suni Oy:n tukkumyyjäksi Lappeenrantaan ja siirtyi täällä Viipurin Kauppa Oy:n vastaaviin tehtäviin. V. 1953 hän ryhtyi itsenäiseksi yrittäjäksi perustaen edustusliike L. Saarlou, jolla oli m.m. Vaasan Saippua Oy:n, Jyvä-Hyvä Oy:n ja Oy Sempalh. Ab:n edustukset. V. 1959 hän perusti leipomo Leksan ja samalla

syntyivät ensimmäiset Leksa-Baarit. V. 1962 toimitusjohtaja Saarlo sai Oy Mallasjuoma Ab:n ja Oy Maitokeskus Ab:n edustukset. V. 1965 hän liittyi Suomen Laivakauppias Yhdistykseen ja perusti samalla toiminimen Saimaan Laivamuonitus. V. 1967 hän perusti »Mini-Cafe»-nimisen konditoriakahvilan.

TUONILMAISIIN OVAT SIIRTYNEET:

**Kauppiaas
Johannes Kaheinen**

— Suojärven ja Hirsylän kuuluisan rajamutkan merkkimies, kauppias Johannes Kaheinen kuoli Helsingissä 3. 3. 69. Hän oli syntynyt Ignoilassa 30. 5. 1898. Senaikaiset vähäiset koulunkäynnit hän suoritti — kuvaavaa sille aikakaudelle — rajan takana — Aunuksen-Karjalaan kuuluvassa Veskelyksen kylässä, jonne oli matkaa kymmenisen virstaa. Koulu oli venäjänkielinen, tsaarinajan tyyppinen venäläistämiskoulu, mutta Johannes pysyi karjalaisena ja sitä aina elämänsä loppuun saakka. Hän hoiteli aluksi isiensä viljelmiä, harrasti ututterasti kalastusta ja metsästystä ja näiden toimien ohella ryhtyi hoitamaan kotikylän kauppatoimia. Hän oli kotikylän ja koko »mutkan» luottamusmies. Hän laati perunkirjoitukset, kaupanvahvistukset ja jakoi hyviä neuvoja läheisille. Hänen ja hänen tapaisensa miesten ahkeruudesta ja neuvokkuudesta johtui, että koko lähiseutu nousi itsenäisyyden ensimmäisinä vuosikymmeninä taloudellisesta takapajuisuudesta merkittävään kukoistukseen. Hän hoiti kylänsä osuuskassaa, oli ahkerasti mukana maanpuolustustyössä, oli Salmin kunnanvaltuustossa silloin kun »mutka» kuului Salmiin ja uudelleen Suojärven kunnanvaltuustossa, kun »mutka» liitettiin Suojärveen, jonne se luonnostaan kuului.

Talvisota v. 1939 yllätti rajan eläjät. Kuvaavaa on Johanneksen toiminta perheensä pelastamiseksi raskaalta vankeudelta ja keskitysleiriin joutumiselta. Hyökkääjien aloitettua odottamatta tulituksen hän ajoi hevosella Ignoilan rajavartiostoon. Se oli tyhjä. Hän soitti Hirsylän rajavartiostoon ja sieltä vastasi »ruskij tovaritš». Metsien kautta hän vei perheensä turvaan Suvilahteen.

Talvella 1941 hän palasi kotiseudulle ensimmäisten joukossa. Sen jälkeen tuli lautoja, nauvoja, sementtiä ja rakkaita kyläläisiä pois »evakosta». Touhuttiin, rakennettiin, kylvettiin, iloittiin, kunnes 1944 tuli uusi lähtö . . .

Karjalan jäätyä taakse Johannes perusti kaupan Soiiniin. Hänet valittiin täälläkin kunnanvaltuustoon. Sitteen hän siirtyi Lahteen, Valkeakoskelle ja vihdoin Helsingin Roihuvuoreen. Kaikkialla Johannes yritti parastaan, kaikkialle jäi hyvää jälkeä. Kauppatoimen ohella hän oli puuhaamassa Valkeakoskelle karjalaista tšasovnaa. Hän oli mukana Helsingin Suojärvi-seuran työssä, Helsingin ortod. seurakunnan valtuustossa, v. 1955 ortod. kirkkokunnan kirkolliskokouksessa, perustamassa Karjalaisten yrittäjien yhdistystä ja työssä myös seuramme piirissä. Kotiseutu menetti hänessä tarmokkaan asiansa ajajan. Suremaan jäivät puoliso, tytär, 3 poikaa ja seitsemän lastenlasta.

— Niilo Savinainen kuoli 22. 2. 69 Joensuun Keskussairaalassa. Hän oli syntynyt 3. 12. 1897 Kiimasjärvellä.

— Suojärven ent. apteekkari Aatu Soinen kuoli 20. 3. 69. Hän oli syntynyt 10. 9. 1881 Heinävedellä.

— Pianotaiteilija Cyril Svätoslav Leliwa Szalkiewicz kuoli Helsingissä 17. 2. 1969. Hän oli syntynyt Impilahdella 20. 12. 1914 ja otti osaa Pääkaupungin impilahtelaisten toimintaan. Hän oli täysin omaleimainen taiteilija, pidetty ja kysytty säestäjä, nauttinut arvontoa myös ulkomailla.

— Nadja Karmakka kuoli 10. 2. 69 Lieksassa. Hän oli syntynyt 17. 10. 1899 Repolassa.

— Viktor Harikoski kuoli 1. 3. 69 Helsingissä. Hän oli syntynyt Suojärvellä 28. 5. 1911. Viktor suoritti elämäntyönsä kanta-aliupseerina Autopataljoonassa. Hän oli Karjalan Sivistysseuran jäsen jo toisessa polvessa. Jo hänen isänsä teki voimakasta kansallista herätystyötä niin kotipitäjässä kuin heimoveljien parissa rajan takana, Aunuksessa, jonne hänellä oli vahvat tuttavuus- ja sukulaisuussiteet. Myös Viktor oli tulieluinen karjalainen. Hän oli aikoinaan Karjalan Heimo-lehden ahkera avustaja.

— Fil maisteri, kapt. evp., tunnettu heimosoturi Pavo Korven-Korpinen kuoli 3. 4. 69 Hämeenlinnassa. Hän oli syntynyt Janakkalassa 3. 4. 1884. Vapaus sodan jälkeen hän osallistui Aunuksen avustusretkikunnan vaiheisiin v. 1919.

Rovasti
Aleksanteri Gaurilov

— Itä-Karjala, Aunus ja Viena antoivat v. 1918 itenäistyneelle Suomen ortodoksille kirkkokunnalle monia kansallisia pappismiehiä. Rovasti Aleksanteri Gaurilov oli yksi heistä. Hän kuoli Mikkelissä 15. 3. -69. Hän oli syntynyt Vitelessä 21. 8. 1893. Teologian opinnot hän aloitti Äänislinnan pappisseminaarissa, josta siirtyi vuonna 1915 Pietarin Teologiseen Akatemiaan, missä hänen maailmansodan puhjettua piti keskeyttää opintonsa. Vuonna 1917 rovasti Gaurilov tuli Suomeen. Aluksi hän toimi Käki-salmessa liikealalla, mutta siirtyi 1928 Sortavalaan Kirkollishallituksen kanslistiksi. Vuonna 1932 hänet vihittiin papiksi ja nimitettiin Käki-salmen seurakunnan kirkkoher-raksi.

Viime sotien jälkeen hän siirtyi Mikkelin ja kun vuonna 1950 perustettiin Mikkelin ortodoksinen seurakunta, niin hänestä tuli seurakunnan ensimmäinen kirkkoherra. Hänen aikanaan seurakuntaan rakennettiin kirkko, rukoushuone ja virkatalo ja hankittiin kaksi hautausmaata. Rovasti Gaurilov on ollut Mikkelin ja Pieksämäen oppikoulujen uskonnonopettajana ja piirivalvojana. Rovastin arvon hän sai vuonna 1953.

— Anna Aleksin tytär Ievanen, o.s. Nesteroff, kuoli 5. 3. -69 Kuhmossa. Hän oli syntynyt 26. 6. 1896 Repolassa. Hän oli edesmenneen rovasti Mikael Ievasen puoliso. Rovasti Ievanen oli syntynyt Paatenessa 20. 9. 1886. Heidät vihittiin avioliittoon koti-Karjalassa v. 1912 ja heillä oli yhdeksän lasta.

— Palagea Tsusoff, o.s. Antipin, kuoli Jyväskylässä 6. 2. 69. Hän oli syntynyt 13. 4. 1913 Vieljärvellä.

— Feodor Sumkin kuoli 22. 2. 69 Äänekoskella. Hän oli syntynyt 3. 12. 1897 Aunuksessa.

— ARKKIPIISPA PAAVALI on suonut igumenin arvon Valamon luostarin varajohtajalle, pappismunkki Simforialle pääsiäiseksi. Igumeni Simforian on isänsä puolelta ilomantsilaista Matfejjevin-sukua, mutta hän on syntynyt Pietarissa 22. 6. 1892, ja on nyt 77-vuotias. Hän tuli Valamon luostariin 13-vuotiaana, ja on ollut Valamossa 63 vuotta.

ORTODOKSISET JUMALANPALVELUKSET RUOTSISSA

Ashammar — Lauantaina 10. 5. vigilia klo 18.00 Antti Kusmisen talossa.

Hofors — Sunnuntaina 11. 5. liturgia klo 11.30 Hoforsin srk:n talossa, Västra villag. 16.

Avesta — Sunnuntaina 11. 5. hartaushetki klo 17.00 O. Tervon kodissa, Torsg. 18.

Borås — Lauantaina 24. 5. vigilia klo 17.00 Carolin srk:n talossa kellarikerroksessa. — Helluntaina 25. 5. liturgia klo 9.30 samassa paikassa.

Tukholma — Sunnuntaina 1. 6. liturgia klo 11.00 Jakobin kirkon viereisessä kappelissa.

Möndal — Lauantaina 7. 6. vigilia klo 17.00 M. Pitkäniemen kodissa, Krokslättsparkg. 65.

Göteborg — Sunnuntaina 8. 6. liturgia klo 13.00 Gudhedenin ortod. kirkossa. Raitiovaunu 7. Dr. Friestorgetin pysäkki.

— Kuopion ortodoksinen kirkollismuseo on aloittanut muuton uusiin tiloihinsa ortodoksiseen keskustaloon, jossa sen käyttöön tulee 630 neliometriä. Entinen museo oli 135 neliometrin suuruinen. Näytteille pantavan esineistön määrä voidaan yli kaksinkertaistaa ja näytteilleasettelua silti väljentää. Valamon, Konevitsan ja Petsamon luostareiden aarteet saavat kukin oman näyttelyhuoneistonsa. Yleisölle museo avataan toukokuussa.

— Varanotaari Irinja Nikkanen on valittu Helsingin ortod.seurakunnan aikakauslehden Uskon Viestin toimittajaksi. Hän on vanhaa karjalaista, ilomantsilaista ja salmilaista sukujuurta. Hän on avustanut kirkkokunnan Aamun Koitto-lehteä on suomentanut hiljakkoin »Sisäinen kauneus»-kirjan. »Viestin» painos on noin 7000.

VATJA: vatjalaiset asuivat Suomenlahden eteläpuolella. Viimeiset tämän sukulaishemomme jäsenet asuivat Laukaanjoen varrella ja Laukaanlahden rantamilla, Narvan ja Pietarin välissä. Samoilla seuduilla asustivat Inkerin viimeiset karjalaiset ingertsät eli inkeriköt. Molemmat heimosirpaleet olivat ortodokseja. Heidän ympärillään, lähituntumassa, asui inkeriläisiä ja virolaisia sekä venäläisiä.

V. 1848 vatjalaisia laskettiin olevan 5.148. V. 1926 NL:n väenlaskun mukaan heitä oli vain noin 700 ja nykyisin vatjan kieltä puhuu vain parikymmentä vanhusta. Nyt virolaiset tiedemiehet valmistelevat vatjan murteiden sanakirjaa, joka käsittää 60.000 viro- ja venäjänkieliselä käännöksellä varustettua sanaa. Sanakirja on koottu monivuotisten tutkimusretkien aikana. Kaikki sanat ovat foneettisena kirjoituksena.

Itämerensuomalaisista kielistä muistuttaa vatja kaikkein eniten viroa.

Mainittakoon, että Inkerin vanhoja karjalaisia — inkeriköjä — oli v. 1926 noin 16.000. Se oli Karjalan vanhaa aatelia, joka säilytti jälkipolville Kalevalan runot. Tunnetuin heistä oli Larin Paraske, joka meni miehelään rajan taakse, Karjalan kannakselle, Metsäpirttiin. Nyt tämän heimon jäsenkuntaa on tavattavissa ylen harvassa. Radion Unto Miettinen tapasi heitä Laukaanlahden suulla vielä viime vuonna ja antoi heistä rehevän reportaashin.